

KDYBY TAK BYLO VÍCE JABLÍČEK...

Vstát, nasnídat se, vyčistit si zuby, obléknout se, zabalit si do tašky svačinu a pití, obléknout si triko, mikinu, džíny, hodit na sebe bundu, vklouznout do zimních bot, natáhnout čepici, rukavice, rychle tašku na záda. Ať ti neujede autobus do školy! V autobuse horko, rozepnout bundu, sundat a za chvíli zase nandat čepici a rukavice, šup, vystupovat. Škola je už otevřená, převléknout a přezout se v šatně, hurá do třídy. Po vyučování oběd ve školní jídelně a pak zase autobusem zpátky domů. Tašku upustit pod pracovní stůl. Bundu, čepici, rukavice šup na věšák. Boty pod něj a celé odpoledne volno. Vlastně ne tak úplně. Ještě půjdeme bruslit, musíme nakoupit na večeři, napsat úkoly. Před spaním trochu poklidit, pohádka a dobrá noc.¹

Normální den? V České republice jsou stovky dětí, které jsou nuceny prožít většinu času mimo svou rodinu. Tyto děti mají rodiče, kteří se o ně chtějí starat. A k tomu mají sluchové postižení. Kvůli němu navštěvují tzv. školy pro sluchově postižené. Je samozřejmě možné, aby se děti, které špatně slyší nebo neslyší vůbec, učily v běžných školách v místě bydliště. U mnohých ale takový způsob vzdělávání neodpovídá jejich vzdělávacím potřebám (k 30. 9. 2010 se podle dostupných statistik v běžných mateřských školách vzdělávalo 75 dětí, v základních školách 596 dětí a ve středních školách 209 dětí se sluchovým postižením).

Pokud rodina nebydlí v denní dojezdové vzdálenosti od Prahy, Brna, Plzně, Liberce, Českých Budějovic, Hradce Králové, Ostravy, Olomouce, Valašského Meziříčí, Ivančic, stojí před nástupem dítěte do školy před životním rozhodnutím: Udělat celé rodině tlustou čáru za dosavadním životem, zpretrhat místní sociální vazby, změnit zaměstnání, vyměnit byt a přestěhovat se do blízkosti jednoho z 11 měst, kde jsou školy pro sluchově postižené, nebo dát dítě na internát?

K 30. září 2010 u nás podle statistik Ústavu pro informace ve vzdělávání navštěvovalo školy pro sluchově postižené 167 dětí v mateřských, 620 dětí v základních a 302 dětí ve středních školách. Velká část z nich (a to i děti tříleté!) bydlí přes týden na internátě. Pryč jsou naštěstí doby, kdy děti jezdily z internátu domů jen o Vánocích, o Velikonocích a na letní prázdniny. Dnes děti každý týden v pátek odpoledne rodiče vyzvednou z internátu a v neděli večer nebo v pondělí ráno je tam zase vrátí. Jen šest dětí v České republice má to štěstí, že nejezdí do internátu, ale do Jablíčka.

Někdy v roce 2002 a nebo 2003 začali ve Střední škole, Základní škole a Mateřské škole pro sluchově postižené v Hradci Králové přemýšlet o alternativě ke stávajícímu ubytování dětí ve velkokapacitním internátě. Ač zde mají internát moderní, buňkového typu – kde je každá buňka tvořena dvě-

ma ložnicemi se sociálním zařízením a obývacím pokojem, je to stále velmi nepřírozené prostředí. „Někdo“ uklízí, „někdo“ vaří, „někdo“ má děti neustále pod dozorem a řídí veškerou jejich činnost, na pokoji spolu bydlí spolužáci ze třídy, internát je v budově školy – představte si třeba jen to, že byste 15 let snídali, obědvali a večeřeli ve školní jídelně!

Na základě inspirace ze Švédska, kde nemají u škol pro sluchově postižené internáty a děti, které nemohou do školy denně dojíždět, bydlí v bytech rozmístěných jednotlivě po městě, se vedení školy obrátilo na Magistrát Hradce Králové a začala nelehká jednání o přidělení většího bytu v centru města – děti by neměly být odtrženy někam na periferii. Na začátku července 2005 přidělil Magistrát škole byt ve Střelecké ulici v činžovním domě s celkem 12 bytovými jednotkami. Byla to výhra, ale jen částečná. Byt má dnes dva dětské pokoje, obývací pokoj, velkou jídelnu s kuchyní a sociální příslušenství a je zcela standardně vybaven jako každý jiný byt, kde bydlí lidé, kteří neslyší (dětí a vychovatelky), světelným zvonekem, internetem, světelnými budíky apod. Tehdy byl ale ve zcela neobyvatelném stavu. Jeho úpravy trvaly více než rok a významnou měrou se do nich zapojili dobrovolníci, sponzoři a pedagogové školy – z nich pak nejvíce paní Havlová (vybírala nábytek a vybavení domácnosti, ladila barvy, šila závěsy a ubrusy) s manželem (natíral, maloval, obkládal, opravoval) a dcerou Janičkou. Studenti-truhláři z této školy vyrobili skříně do předsíně, smontovali kuchyňskou linku...

... a 13. 11. 2006 se do bytu-Jablíčka slavnostně stěhovali první nájemníci, představili se všem sousedům na patře, dali jim na seznámení kytičku. V Jablíčku bydlí vždy max. šest dětí ve věku od 3 do 8 (10) let, dívky i chlapci. Starají se o ně jedna dení a jedna noční vychovatelka (ta v noci spí a děti se učí vzbudit ji, když něco potřebují). Den zde má velmi podobný rytmus jako doma. Děti jsou záměrně zapojovány do běžného chodu domácnosti, pomáhají vychovatelce s přípravou snídaně, svačin a večeře, připravují příbory a ubrusy, uklízí stůl po jídle. Podílejí se na drobném úklidu, pečují o květiny, učí se hospodařit s energiemi, třídí odpad. A když venku prší, je bouřka a vypnou elektrinu, sejdou se v kuchyni a u svíčky se dohadují, jak se v takové situaci chovat. Děti se tak zcela přirozeně seznamují s tím, jak věci fungují. Když například byly v masně a vychovatelka jim ukázala mleté maso, děti se zhnuseně odvracely a volaly: „Blé červi!“ Jaké pak bylo jejich překvapení, když doma z těch červů upatly karbanátky k večeři.

A když do bytu přijde návštěva? Ten příjemný pocit si přijďte sami vyzkoušet. Děti vás přivítají, pozostí...

Rodina je rodina a tu nic nenahradí. Ne vždy ale život plyne tak, jak bychom si představovali. Pokud už děti nemohou vyrůstat každý den u mámy a táty, Jablíčko je mnohem lepší řešení než internát. Děti, které prošly Jablíčkem (mohou zde být jen do osmi (deseti) let, pak se musejí přestěhovat na internát), jsou oproti vrstevníkům z internátu mnohem samostatnější, klidnější a sebevědomější. Získat v Hradci Králové další byty na příští Jablíčka pro všechny děti, které dnes musejí být na internátě, by zřejmě nebyl problém. Ve školním rozpočtu ale na rozjezd a financování provozu nových bytů nejsou peníze. Přitom vlastně nejde o žádné horentní sumy a profit je skutečně obrovský: V bytě se děti cítí bezpečně jako jablíčka na stromě a po odchodu z něj jsou samostatné a schopné se o sebe postarat, jako každé jablíčko, které ze stromu spadne. Proto ho nazvaly Jablíčko.

Finanční dary pro Jablíčko lze zasílat na číslo účtu:
účet SŠ, ZŠ a MŠ Hradec Králové
u ČNB Hradec Králové

2632-511/0710

¹ V Jablíčku to takto chodí. Na internátě ne.